

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ח' סיון תש"פ | דף היומי בבלי: שבת פו.
דף היומי בהלכה: מסימן תפ"ב אמצע סעיף א' בהגה "ומי שאין לו" עד תחילת סימן תפ"ג.
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה פרק כ' עד 'יותר נראה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ד משנה יח עד פרק ד משנה כ

"תיכנס מהר, אני אנגל אחריך ולא יבחינו בך", אמר מרן הגר"ח שליט"א לתלמידו | ראש הישיבה לא ויתר לבחור שהגיע מחו"ל:
"הרגע, עם המזוודות - ישר אל הסטנדר!" | חבישת מסכה - הנחיות משרד הבריאות או ביאור הלכה מפורש? | 1900

על דא ועל הא

"ייקח לי יום יומיים להתארגן", אמר הבחור שהגיע זה עתה
מבולטימור הרחוקה. אבל ראש הישיבה מרן הגר"ח שמואלביץ
זצ"ל הורה לו: "הרגע! עם המזוודות הלא מסודרות! ככה כמו
שאתה! - בא לישיבה ללמוד! כל השאר כבר יסודר..."

קיבלתם את התורה? אל תחכו אפילו רגע אחד

ושם כבר הכל מסתדר...

כשבא המשגיח דישיבת פוניבז' הגרב"צ במברגר זצ"ל עם
קבוצת חרדים מגרמניה, הם הקימו גרעין חזק בקיבוץ 'חפץ
חיים', ופנה אז הגרב"צ להחזו"א ז"ע, ואמר לו שהוא מתלבט
האם ללכת קודם שנה לישיבה, כי אם יעשה כן יפסיד את
מקומו בגרעין.

בתחילה סירב החזו"א סירב לענות, אבל אח"כ הריץ
לו מכתב, בו כתב שאינו רוצה לפגוע בו, אבל מול שנה של
'שטייגען' בישיבה אין שום שיקול שעומד!... ומה היה בסוף?
הגרב"צ זצ"ל זכה להיות ת"ח עצום, חיבר ספר חשוב 'בנין ציון'
והיה ר"מ ב'אור ישראל' ומשגיח בפוניבז'.

סיפר אחד שהגיע לפני חתונתו להגר"ד פוברסקי זצ"ל
לקבל הדרכה. אמר לו רבינו זצ"ל: ישנם כל מני מצבים בבית,
פעם טירדה זו ופעם זו, אך מכניסים את הראש ללימוד וממילא
הכל מסתדר!!

דברים נפלאים אלו, שמעתי בשיחה מהגה"צ רבי חזקיהו
משקובסקי שליט"א, אוסיף רק הרגש קטן אחד. הנה הגרש"ד

סיפר פעם מו"ר הגה"צ רבי נפתלי קפלן שליט"א, שביום
שהגיע לירושלים אחר נסיעה ארוכה מבולטימור, פגש בו מרן
הגר"ח שמואלביץ זצ"ל ושאל לתוכניותיו, וענה, שיקח לו
יום יומיים להתארגן ולמצא מקום לשהות בו, ואז יוכל לבוא
לישיבה...

אמר לו מרן זצ"ל: אם תחכה עד שתפנה, אז היום יהיה לך
תירוץ כזה, מחר תירוץ אחר, ולעולם לא תגיע לביהמ"ד. לכן,
הרגע! עם המזוודות הלא מסודרות! ככה כמו שאתה! - בא
לישיבה ללמוד! וכל השאר יסודר...

בתחילת פרשת בחוקתי מביא המדרש את הפסוק שאמר
דוד "חישבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך" - חשבתי
לבית זה אני צריך, למקום זה אני צריך, והיו רגלי מוליכים
אותי לביהמ"ד. ותמוה, וכי יש כאן ויכוח בין הראש לרגליים,
והרגליים ניצחו את הראש?

אלא - ביאר המשגיח הגר"מ חדש זצ"ל - דוד לימדנו,
שכשאוחזים באמצע הלימוד אין חשבונות!! וממילא, גם
שצריך לסדר את זה ואת זה, ממשיכים להיות שקוע בסוגיא,

הקודש בזעקות נוראיות... אך היום כבר לא רואים את זה. ולפי המתבאר, אותה בחינה ממש שייכת בתושבע"פ, אלא שבמקום לפתוח את ארוה"ק, יכול לפתוח את הגמרא, לטמון את ראשו בעומק הסוגיא, ושם יפתחו לו כל הישועות!...

(מתוך מאמרי 'עינינו גל', ב'אוסף גיליונות' נשא תש"פ)

פינקוס זצ"ל היה נוהג להביא את המושג הישן הנקרא "רייסען הימלען" - "לקרוע את השמים". היינו, כשנפלה ח"ו צרה על משפחה, היו בני הבית מתפרצים לביהכ"נ, פותחים את ארון הקודש וזועקים לה' מעומק הלב ומתוך בכיות. וסיפר ששמע מאחד מרבותיו שב'מיר' היה בחור חולה, ואמו פתחה את ארון

על דא ועל הא

כשהגיעו למרן הגר"ח שליט"א עם מסכות על הפנים, שאל מרן: "למה לובשים את המסכה?" אמר לו אחד: "בגלל המגפה". שב מרן שליט"א והקשה - "ומי אמר שכאשר יש מגפה לובשים מסכה?"

מי צריך את משרד הבריאות כשיש לנו ביאור הלכה מפורש?

בבה"ל בסי' תקנ"ד סעיף ז' כותב על מגפת החולירע, שבמקום שאין המגפה בזעם, אם בכל זאת אדם רוצה לצום (בתשעה באב), יש ליעצו ולהזהירו שלא יצא מפתח ביתו כל היום, ולהכריחו כשייצא ישא סביב חוטמו ופיו חתיכה קאמפער וכו' - ממש מה שאנחנו עושים היום 'מסיכה'... והנה כבר מפורש הדבר בביאור הלכה.

והוסיף מרן שר התורה שליט"א, שאם יקחו את הגמרא ליד, לא יצטרכו את המסיכה על הפנים, וכמו שכבר אמר וחוזר ואומר.

סיפר נכדו אהובו של מרן רה"י זי"ע, ויבדלחט"א מרן שר התורה שליט"א, הרה"ג ר' גדליה הוניסברג שליט"א:

כשהגיעו למרן שליט"א עם מסכות על הפנים, שאל מרן: "למה לובשים את המסכה?"

אמר לו אחד: "בגלל המגפה".

שאל מרן: "ומי אמר שלובשים מסכה כשיש מגפה?"

השיבו לו: "משרד הבריאות"...

אמר מרן: כבר ידענו זאת מזמן... יש מקור אחר - המשנ"ב

הסיפור היומי

להפתעתו, לאחר כמה ימים התקשר אליי המתווך ובישר לו כי הבנינים נמכרו למישהו אחר... לאכזבתו לא היה גבול. הוא טלפן מיד לגיסו, שהשקיע גם הוא הרבה זמן וכוח בעיסקה הזאת, ואמר לו - "צריך לעשות 'לחיים'!"...

היהודי שבירך על הרעה כשם שמברך על הטובה - ולבסוף זכה לראות שהכל לטובה

לנהל את המשא ומתן מול המוכר. הוא עבד קשה עבור כולנו, והגיע למסקנה שאכן העיסקא מאד משתלמת וכדאי לקנות את הבנינים.

הוא סיכם עם המתווך את כל פרטי העיסקא, והגיע עמו להבנה שאם נזכה - כלומר, אם ההצעה שלנו תגיע לידי גמר - אנחנו ניתן רבע מיליון דולר, ואת שאר הכסף נקח כהלוואה מהבנק. והיה אם הבנק מאשר את ההלוואה, הרי שהבנינים שלנו, ואם ההלוואה לא מאושרת, אנחנו מפסידים את הסכום הראשוני שנתנו - רבע מיליון דולר.

המשא ומתן התחיל. המתווך סיפר לאחיין שלנו שיש לו הרבה

הסיפור דלהלן נשלח למכון 'ווי העמודים' מאת בעלי המעשה, בני משפחה מידידי כולל 'בית דוד' בארה"ב.

לפני כמה חודשים, הם מספרים, נודע לנו על כמה בנינים באחת המדינות בארה"ב, שבכולם יש יחד חמש מאות דירות להשכרה, העומדים למכירה. החלטנו, כל האחים והאחיות למשפחה (לבקשתם, לא נפרסם את שמם) להשקיע בקניית הבנינים, תוך מחשבה שהדירות המושכרות יביאו לנו בהמשך הכנסה גדולה.

אחד מבני המשפחה, בן של אחד האחים, לקח על עצמו לברר היטב אודות הבנינים, אם הם באמת רווחיים, וגם נתנו לו יפוי כח

היינו יכולים ללוות את יתרת התשלום מהבנק, ואז לא רק שלא היינו זוכים בבניינים - אלא גם היינו מפסידים את הסכום הראשוני של רבע מיליון הדולר.

במסיבה שעשו לאחר מכן על ה'אי הזכיה', קם האחיינ ואמר תודה להשם יתברך, ואמר שהוא ממליץ לכולם לאמץ הנהגה זו, להודות להשי"ת על כל פעולה. כי פעמים שאנו זוכים לראות מה שהקב"ה מתכנן, ופעמים שאנו לא רואים, אבל תמיד הכל מאת ה' וצריך להודות לו. בסיפור הזה, זכינו לראות החסד של ה' בגלוי, אבל באמת תמיד אנו צריכים להודות לו, גם אם בסוף לא זכינו לראות.

במערכת 'ווי העמודים' מוסיפים, כי לאחר כמה ימים משליחת הסיפור, אמר אחד האחים שאולי לא כדאי לפרסמו, כי נודע לו שהיו כמה אנשים במצבים דומים, שכן השקיעו בקניית בניינים, והפסידו את הסכום הראשוני משום שלא הצליחו לקבל הלוואה מהבנק, ואולי פרסום הסיפור יגרום להם עגמת נפש, על שהם לא זכו לסייעתא דשמיא כמותם להציל את ממונם.

אולם הגר"י זילברשטיין שליט"א השיב לו כי אדרבה, הסיפור הזה יחזק אותם, כי יראו שהכל מתוכנן מהשי"ת, והראיה - שאת ממונכם הקב"ה כן הציל. וא"כ, אמנם אין אנו יודעים חשבונות שמים, אבל בכל זאת עליהם להתחזק באמונה ובבטחון בהשי"ת מכל סיפור שרואים בו שהשי"ת שומר עלינו ועל ממוננו, מתוך אהבה, ואם בכל זאת השי"ת החליט שהם צריכים לאבד את ממונם, מסתמא שהכל לטובה, ומי יודע שאולי הקב"ה הציל אותם ממות לחיים בזכות איבוד ממונם, וכמו שאמרו חז"ל (פסחים דף קיח ע"א) שהקב"ה לוקח לעשיר את פרתו ככפרה כדי להצילו. וגם על זה יש לומר בקול רם "הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו".
(מתוך 'קובץ גיליונות', בשינויים קלים)

הצעות, וההצעה האחרונה שקיבל היא בסכום מסוים. האחיינ שמע ואמר שאם כן הוא מציע עוד חצי מליון דולר על הסכום שהציע קודם, והמתווך נתן לו להבין שאכן לפי הצעת-המחיר הזאת הבניינים בעזרת השם ימכרו לנו.

אך להפתעתו, לאחר כמה ימים התקשר אליו המתווך ואמר לו: הבניינים נמכרו, אבל לא לכם אלא למישהו אחר... כמובן, האחיינ שלנו היה מאד מאוכזב, ורצה להעיר למתווך על כך, שהרי הוא סיכם עמו על סגירת העסקא. וגם אם מישהו אחר הציע הצעה גבוהה יותר, היה המתווך צריך להתקשר אליו והוא היה מוסיף על הסכום. אבל האחיינ שלנו שתק ולא אמר לו כלום.

איך קיבל את הכוחות לשתוק? ובכן, האחיינ הזה קיבל על עצמו לפני כמה שנים, שעל כל דבר שקורה, בין הוא רואה בזה מיד את הטובה, ובין אם הוא לא רואה - הוא מודה להשי"ת, וכמו שאמרו חז"ל חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה. וכך, לאחר שסיים את השיחה עם המתווך, כששמע ממנו את הבשורה שהם לא זכו בקניית המבנים, הוא טלפן לגיסו, שגם הוא השקיע הרבה זמן וכוחות בעסקא הזו, וכשגיסו הרים את הטלפון, אמר לו: "צריך לעשות 'לחיים'!"...

"נו, זכינו?" שאל הגיס.

"לא", השיב.

"אז למה צריך לעשות 'לחיים'?"

השיב לו האחיינ: "כי לא זכינו! ומסתמא זה לטובתנו שלא נזכה, למרות שאנו לא רואים כעת למה זה טוב עבורנו. לכן גם על כך שלא זכינו יש לעשות 'לחיים', כי הכל לטובה".

לאחר כמה שבועות התחיל הנגיף להכות חזק במדינות ארה"ב. הבנקים החלו להדק את החגורה ולצמצם את האפשרות לקחת הלוואות. מסתמא אם היינו זוכים, רבים הסיכויים שלא

יהלומים מגדולי ישראל

"ככה הוא אמר?" - אמר רבינו בחינך - "אז מחר נסכם על שעה שתבוא, אף אחד לא יידע מזה, אני אפתח לך את הדלת, תיכנס במהירות ואנעל אחריך, ולא יבחינו בבואך ובצאתך..."

ד' האמות המופלאות שבהן לא קיימות 'מריבות' ואין מושג של 'ויכוחים' | וגם: איך לרדת לעולמם של הילדים בלי להישאר שם? | פנינים מהנהגותיו של מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א

כהקדמה לדברים הבאים.

בתוך הבית פנימה יש הרבה הזדמנויות לרדת לעולמם של הילדים הצעירים ולהישאר שם... אם זה במשחקים איתם, או להשכיל לחנך אותם בהתאם לרמתם, או סתם לשוחח איתם בשפה שווה. כי בודאי צריכים להבין את צרכי הילד, את רמתו ושפתו. אבל ההורה צריך להישאר הורה ולא להפוך לחברו של הילד.

"בעיסוק עם ילדים וצעירים צריך לזכור, שאמנם צריך להבין ולהיות ברמה של הילדים - אבל לא להישאר שם. אדרבה, צריך במדת האפשר להגביה את הילדים לרמה של המחנך..."
דברים אלו, שנאמרו בהזדמנויות רבות על ידי רשכבה"ג מרן הגראי"ל שטינמן זי"ע, וחזרו ונשנו בכינוסי מחנכים על ידי בנו הגאון רבי שרגא שליט"א חתניה דבי נשיאה - ישמשו לנו

הראשון וגם לא מהשני. הוא בצד השלישי". מספר שנים נהג רבינו ליסוע לכמה ימים בחודש אב לדירה בעיר צפת, שם נתן לו אחד מתושבי המקום את ביתו ודאג לו במסירות נפלאה, שיוכל לנוח יחד עם להבחל"ח הרבנית ע"ה ולא יופרעו משום אדם. אכן, באותן תקופות העיד רבינו על עצמו כי הוא מספיק ללמוד ביום אחד מה שהוא לא מספיק בביתו במשך שבוע... אלא שאז אירע סיפור מופלא של ממש, המראה על התנהגותו של רבינו כלפי בני הבית הגבאים שיחיו.

באותם ימים קודם שנסע לצפת, אמר רבינו לאחד ממקורביו שהיה רגיל לשאול אותו ולדבר איתו בלימוד, שיבוא אליו לשם כדי שיוכל להשיב לו ברוגע וביחידות. התלמיד עשה כמצווה עליו והגיע, אלא שכאן ציפתה לו קבלת פנים לא נעימה: בעל הבית, שדאג בכל מאודו לרבינו, הודיע לו כי "אף אחד אינו נכנס לפה, אפילו שאלות של דיני נפשות לא נכנסות בימים אלו".

התלמיד, שהגיע בהוראת רבינו, לא ידע את נפשו. הוא המתין בסבלנות, וכשרבינו הבחין בו ציוה עליו שיכנס ונעל את הדלת. התלמיד הנבוך סיפר לרבנו כי הוא לא ידע שהוא יחיד פה, וכי הוא לא רוצה להפריע, והוסיף עוד כי בעל הבית ביקש ממנו לבל יבוא שוב... רבינו לא התרגז, רק אמר בחיוך: "ככה הוא אמר? אז מחר נסכם על שעה שתבוא, אף אחד לא יידע מזה, ואני אפתח לך את הדלת, תיכנס במהירות ואנעל אחריך, ולא יבחינו בבואך ובצאתך..."

לא נאריך בכל פרטי העובדה המדהימה, אך מעשה זה חזר על עצמו יום אחרי יום, כשרבינו לא מעיר לבעל הבית היקר דבר וחצי דבר, רק סיכם עם התלמיד על שעה שהוא יפתח לו בבואו ובצאתו. (קודם שעזב רבינו את המקום העיר בחיוך למארח על הדבר, אך אין כאן מקומו).

(מתוך מאמר בגיליון 'דברי שיח')

בהיותו צעיר, נהג רבינו לא פעם לשחק עם ילדיו משחקים של צעירים, אך לא היה מרבה בזה אלא רק אם ראה סיבה מיוחדת. בדרך כלל המשחקים היו משחקים תורניים, כמו חידות תורניות ששאל, או סיפורי צדיקים שסיפר, וגם משחקי חיפוש שונים, כמו מי יגלה היכן מקומו של ספר פלוני בארון הספרים, וכהנה וכהנה לרוב (פירוט בנושא ראה בספר בית אימי).

עדות מרתקת שמענו מפי בנו הגר"ש, כי ביום תשעה באב פעמים והיה רבינו מעסיק את ילדיו על ידי משחק הדמקה. באותן שעות הוא ישב על הארץ כדין, וכך שיחק קרוב עמם את משחקי הילדים. אגב, בזמנים אחרים לא עלה על דעתם של הילדים להציע לו לשחק איתם...

יש עוד נושא שעלול להביא את ההורה לרדת ולהישאר ברמה של הילדים: המריבות.

מריבות וחיכוכים הם עובדות המצויות בכל מקום, קל וחומר אצל צעירי הצאן. בביתו של רבינו הוא הנהיג משנה סדורה: ויכוחים - לא במחיצתו. קרה, כמו בכל בית, ובין הילדים פרצה מריבה, במקרים כאלה אחד ההורים משמש בתפקיד שופט צדק, הוא שומע את הצדדים ונכנס לעובי הקורה. אך אצל רבינו לא היה כזה תפקיד. מריבות ומחלוקות? לא על ידו? אם ראה תיגרה פורצת, דאג להשקיט אותה אך הוא לא היה בתוך הסיפור, הוא היה מהצד. יש מריבה ומחלוקת? הוא לא איתם.

ולא רק בין ילדיו, אלא בכלל. אחד מבניו שליט"א הסביר לנו את הדברים: "אבא שליט"א שונא מריבות ומחלוקות. הגם שבדרך כלל צד אחד צודק, המריבה עצמה היא סיבה להתרחק מהכל. אף שבמשך השנים התרחקות זו עלתה לו לעתים בהרבה עגמת נפש, הוא לא רצה לשמוע מענינים אלו כלל, לא מהצד

הסיפור היומי

יום אחד בנסעו עם משפחתו בכביש צר, חסמו את הכביש שני רכבים שמתוכם נפתחה אש צולבת לעברם. בתנאים הרגילים לא היה להם סיכוי לשרוד. אבל התאונה שעבר שנים קודם לכן - הצילה עכשיו את חייו...

"החיים מלאים בסיפורים אמיתיים של בני אדם שחשבו שקורה להם משהו רע ובעצם קרה להם משהו טוב" | חיים ולדר בטור מרתק וגדוש תובנות

למתכונת רגילה. כך היה, אלא ששבוע לאחר מכן נראה שוב העכבר חולף באותו חדר, ושוב נכנס הבית לכוונות. הפעם הזמן לוכד עכברים מקצועי שעשה הערכה פסיכולוגית על תנועותיו של העכבר, ולאחר מכן הניח רעל עכברים מחוץ לבית ומלכודות בתוכו, וכולם קיוו לטוב. ובאמת, יום לאחר מכן

לחבר שלי נכנס עכבר לתוך הבית. ברגע שזה קרה נכנס הבית לכוונות. החדר נחסם, הוצבו מלכודות, אך העכבר, כך מסתבר, היה פיקח וערמומי ונמנע מלהילכד.

עבר יום, עברו יומיים, ויועצי עכברים בכירים טענו בפני חברי כי מן הסתם העכבר הסתלק כלעומת שבא, והבית יכול לשוב

נלכד העכבר באחת המלכודות.

כדי להבין מה הפשט "מלכודת", צריך להבהיר שבסך הכול מדובר בפיסת קרטון המרוחה בדבק, עליה מניחים פיסות גבינה צהובה, וכשעכבר מתפתה לטעום הוא נדבק למשטח.

וכאן ניצבה בפני חברי בעיה נוספת. מה עושים כעת? לפניו משטח ועליו עכברון קטנטן, חי עד מאוד, רק לא יכול לזוז, למרות שהוא מאוד מנסה וציציו מכמירים את הלב. בן אדם מן היישוב לא יכול להתקרב לדבר הזה.

לאחר מחשבה ארוכה, הוא נטל תרסיס הדברה לזוחלים הקיים בכל בית והחל להמטיר על העכבר. לא תאמינו מה קרה... מסתבר שלחומר ההדברה לא היה שום השפעה על העכבר, מצד שני... הוא המיס את הדבק... והעכבר נמלט על נפשו... מזל של עכבר!

הטובים ועונש על מעשיהם הרעים. ועל כך נאמר: "רבות מחשבות בלב איש ועצת ד' היא תקום".

ההיסטוריה מלמדת כי במקרים רבים, בני אדם ואפילו ארגונים וממשלות עשו מאמצים בלתי רגילים להשיג תוצאה מסוימת, ובדומה לעכבר, דווקא הדברים שעשו יצרו בדיוק את ההפך. ניתן לראות זאת באופן מוחשי במקרים בהם מישהו מחליט לרדוף את זולתו. מסתבר שלפעמים עצם הרדיפה יוצרת זרקורים סביב האדם ומביאה לציבור את עצם עובדת קיומו, ולעיתים מקנה לו אהדה רבה. האחד חושב שהוא רודף מישהו ולמעשה מסייע לו, והשני חש נרדף ומסכן ואינו מבין שבעצם זה הדבר הטוב ביותר שקורה לו.

המשפט "מעז יצא מתוק", הוא ביטוי לשינוי חיובי הנובע מעצם מציאותו של מצב שלילי. אך כמו הרבה מושגים בעברית, נעשה שימוש במקורות מבלי לרדת למורכבותם של הדברים. כי מקור הביטוי הוא סיפורו של שמשון הגיבור (שופטים, י"ד), ודווקא משפט זה שנאמר על ידו, לא הביא שום דבר טוב, אלא מלמד גם על תהפוכות החיים, ועד כמה אין לבן אנוש מושג מה תוצאות פעולותיו.

בדרכו לעיר תמנה פגש שמשון בכפיר אריות, וישסעהו כססע את הגדי. לאחר מכן התמקמה בגוויית האריה כורת דבורים, ושמשון רדה ממנה דבש. במשתה חתונתו חד שמשון חידה לפלשתים: "מֵהָאֵכֶל יֵצֵא מֵאֵכֶל וּמֵעַז יֵצֵא מֵתוֹק" - כאשר פתרון החידה היה שמאריה הקרוי "עז", יצא מתוק - "דבש". הוא הבטיח 30 חליפות בגדים לפותרים נכונה.

כעת תראו למה הובילה החידה הפשוטה הזו: הפלשתים, שלא הצליחו לפתור את החידה, איימו על אשת שמשון שישרפו את בית הוריה אם לא תגלה להם את פתרון החידה. זו הצליחה לחלץ משמשון את התשובה וגילתה את פתרון החידה לבני עמה. כדי לשלם את חובו, הגיע שמשון לאשקלון ולקח בכוח את חליפותיהם של שלושים פלשתים.

כאן החלה מלחמה של ממש. האשה חזרה לביתה בהוראת אביה, שמשון בתגובה לכד 300 שועלים, קשר לפידים לזנבותיהם, שילחם בשדות פלשתים והבעיר את כל יבולם. הפלשתים נקמו על ידי שריפת האשה ואביה, וכתגובה היכה אותם שמשון "שוק על ירך". הפלשתים לכדו אותו בערמה, אך שמשון השתחרר ללא קושי מהכבלים, מצא לחי חמור והיכה באמצעותה אלף פלשתים. לאחר מלחמה עקובה מדם מצליחים הפלשתים בערמה להבין את סוד כוחו - שערו הארוך, גוזזים אותו, מנקרים את שתי עיניו וחוגגים את לכידתו ברוב עם, במקדש דגון, שאליו הביאו את שמשון העיוור והמושפל.

שמשון נושא תפילה: "זכרני נא וחזקני נא אך הפעם הזה, האלוקים, ואנקמה נקם אחת משתי עיני מפלשתים". לאחר מכן לפת את העמודים וקרא: "תמות נפשי עם פלשתים" (שם, ט"ז)

החיים מלאים בסיפורים אמיתיים של בני אדם שחשבו שקורה להם משהו רע ובעצם קרה להם משהו טוב. אחד הסיפורים הידועים הוא של פליטים מגרמניה שהצליחו להשיג ספינה שתבריח אותם לאוסטרליה. בדרך בזז הצוות את רכושם והשליך את כל הציוד שלהם הימה. מה שכאב לנוסעים היהודים במיוחד היה ספרי קודש יקרים שנאלצו להשליך בכמויות.

מה שקרה בהמשך היה, שצוללת גרמנית ביקשה להטביע את הספינה. הם שלחו טורפדו שהחטיא, ובדרך לטורפדו השני הציצו בפריסקופ וראו ספרים הכתובים בשפה הגרמנית. הם דווחו למפקדה על כך וזו הורתה להם להסתלק, מתוך מחשבה שמדובר בנוסעים גרמניים.

סיפור נוסף הוא סיפורו של ארז שמואליאן שפורסם במגזין "קטיפה". צנחן שאיבד את כף ידו במהלך צניחה, קיבל מהצבא רכב עם הגה כוח מיוחד שאפשר לו לעשות סיבוב מלא בהזזה קלילה של ההגה.

יום אחד בנסעו עם משפחתו בשטחים בכביש צר, חסמו את הכביש שני רכבים ולעבר מכונית המשפחה נפתחה אש צולבת. בתנאים הרגילים לא היה להם סיכוי לשרוד. היה זה בתקופה בה בכל שבוע נהרגו משפחות שלמות בדרך זו... אבל לארז שמואליאן היתה אפשרות לעשות פרסה בשניות... והוא ומשפחתו ניצלו. אז הוא אמנם איבד כף יד, אך הרוויח שנים לאחר מכן בסייעתא דשמיא את חייו וחיי משפחתו.

כיהודים מאמינים בני מאמינים אנחנו יודעים כי גורלו של כל יצור בטבע האנושי נגזר מלמעלה, ובעצם גורלה של כל האנושות. ובכל זאת, בני אדם, בעיקר חסרי אמונה וביטחון, סבורים שיש בידם לקבוע גורלות. הם טועים. אמנם יש להם בחירה לגבי מעשיהם, לפעול בדרך טובה או רעה, אך לגבי תוצאת הדברים, הכל נגזר מלמעלה, ובני אדם רק מקבלים שכר על מעשיהם

כ"ח-ל), והמבנה קרס על כל החוגגים. "ויהיו המתים אשר המית במותו רבים מאשר המית בחייו".

חידה פשוטה. תראו למה היא מובילה.

כעת תגידו אתם: היכול בן אנוש לדעת תוצאות מעשיו?

(פורסם במגזין 'במה' פר' במדבר תש"פ)

השונות היומי

צדקה או השבת אבדה?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

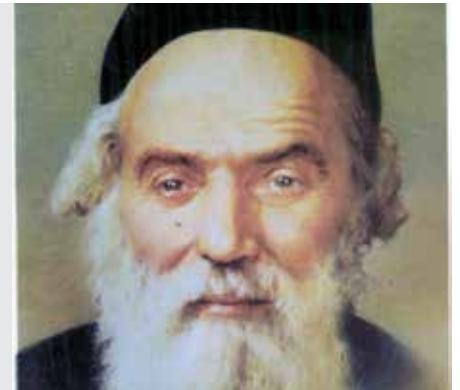
שאבד להם, וא"כ י"ל לכאורה שזה יאוש שלא מדעת - הרי ידועה דעת החזון איש שכיון שחז"ל קבעו שאדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה, מותר ליטול כסף שאבד בחזקת שהיה יאוש, ולא ישתנה הדין גם אם המאבד טוען שלא התיימש. אך העיקר הוא, שכיון שאין סימן ע"פ הלכה אנו תולים שמאדם אחר נפל, ואף שגם להם נפל, יתכן שאדם אחר מצא את הכסף שלהם, ואין חיוב השבה. ומסתבר שגם אין בזה ענין של לפנים משורת הדין, שכן רק כשיש סימן וברור שזה שלו, בזה יש מצוה להשיב גם אחר יאוש, אבל כשאין סימן אין הוכחה שזה שלו, וא"כ מה שנתן לצדקה שריר וקיים.

שאלה: מצאתי חמישים שקלים בחדר המדרגות, ובאותה קומה יש משפחה שעושה מכירת מוצרים בביתה. שאלתי אותם אם אבד להם סכום כסף, והשיבו שלא, ונתתי את הכסף לצדקה. למחרת באו אותה משפחה ואמרו שבדקו ומצאו שאכן אבדו להם חמישים שקלים. אני רוצה להשיב להם, והשאלה היא האם מה שנתתי את הכסף לצדקה נחשב צדקה בטעות, או שאסור לי ליטול את הכסף בחזרה מן הצדקה?

תשובה: אין חיוב להשיב להם כיון שאין בזה סימן, וממילא הצדקה איננה בטעות, כיון שדבר שאין בו סימן הרי אלו שלו. ואף שניכר מדבריהם שבשעה שמצא את הכסף עדיין לא ידעו

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

"הקב"ה אסר עלינו לשה"ר ורכילות מתוך אהבתו אלינו, כמו אב שמגודל אהבתו לבנו מזהירו שלא לעשות מעשה שעלול להזיקו"

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

ב) עיקר סיבת ירידת עם ישראל למצרים היתה לכתחילה על ידי לשון הרע - "ויבא יוסף את דיבתם רעה על אביהם". ג) כל סיבת גלותנו עתה, העיקר רק בשביל מעשה המרגלים, שהיה חטא לשון הרע. ד) הריגת כל חכמי ישראל בימי שמעון בן שטח היתה גם כן על ידי רכילות. ה) הריגת התנא רבי אלעזר המודעי, שהיה גם כן סיבה לחורבן ביתר, היה גם כן על ידי רכילות, שהרכילו עליו לפני בן כוזיבא.

לכן - מסיים ה'חפץ חיים' את תשובתו לשאלה הנ"ל - "מפני גודל הרעות שנמצאו במידה המגונה הזאת, הזהירה התורה אותנו

בקטע הנלמד היום ב'פתיחה', עוסק ה'חפץ חיים' בשאלה מדוע הזהירה התורה על איסור לשון הרע בלאו מפורש, שלא כבשאר מידות רעות, שאמנם רמזה עליהן בכמה מקומות כמבואר בדברי חז"ל, אבל אין עליהם לאו מפורש במנין תרי"ג מצות.

תשובתו של ה'חפץ חיים' לכך היא לפי מה שכתב קודם לכן, על גודל הרעות והצרות שאירעו לאורך ההיסטוריה של עם ישראל בגלל חטא לשון הרע, ומונה חלק מהן - א) חטא הנחש היה בעיקר חטא לשון הרע, שדיבר לשון הרע על הקדוש ברוך הוא, ואמר: מן האילן הזה אכל וברא את העולם, וגרם בזה מיתה לכל העולם.

הוי אומר: במקום לפתוח ולהרחיב בגנות עוון לשון הרע וכיעורו, בוחר ה'חפץ חיים' להדגיש בתחילת ספרו סיבה אחרת לאיסור לשון הרע: הקב"ה אסר עלינו דבר זה מתוך אהבתו אלינו, ורצונו לשמרנו מכל רע. וכמו אב שמתוך אהבתו לבנו מזהיר שלא לעשות מעשה מסוים שעלול להזיקו.

בפרטות על זה בלאו ד'לא תלך רכיל'". והדברים משלימים את מה שכתב החפץ חיים בתחילת ה'פתיחה': "באהבת ה' יתברך את עמו ישראל וחפץ מאוד בטובתם, עד שקראם בשם 'בנים', ו'חלק ה', ו'נחלה', וכמה שמות חביבים המורים על גודל אהבתו לישראל כמו שכתוב 'אהבתי אתכם אמר ה'' וגו' - לפיכך הרחיקם מכל המידות רעות ובפרט מלשון הרע ורכילות..."

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

מה הקשר בין משה רבנו ל"שבת היא מלזעוק"?

שבת דף פו

"ודכולי עלמא - בשבת ניתנה תורה לישראל"

'משה' - ראשי תבות 'שבת היא מלזעוק', ואילו 'ויקהל' הוא ראשי תיבות 'ורפואה קרובה לבוא', בתוספת שמו יתברך, י"ה. שמעתי בשם רבי משה יעקב וייס שאמר, מה הפירוש "ורפואה קרובה לבוא"? - כל יום מתפללים: "רפאנו ה' ונרפא", וברכה זו היא הברכה השמינית בתפלת שמונה עשרה. אבל בשבת שיש רק שבע ברכות בתפלת העמידה, כאשר אומרים בברכת גבורות "רופא חולים" מתכוונים על רפואת חולים. נמצא, כי בעוד בכל ימות השבוע התפלה לרפואת חולים היא בברכה השמינית, הרי בשבת הרפואה "קרובה לבוא", וכבר בברכה השניה מכוונים על כך... (ומתוק האור - שבת ח"א)

הגמרא לומדת דבר זה מדרשה של הפסוקים, כתיב הכא זכור את יום השבת לקדשו (זכור כ ח), וכתיב התם ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה (שמות יג ג), מה להלן - בעצומו של יום, אף כאן - בעצומו של יום. מה נאמר בקבלת התורה? משה ידבר והאלוקים יענו בקול (שמות יט ט). אומרים בעלי הרמז: 'משה' - ראשי תבות 'שבת היא מלזעוק'; 'בקול' - ראשי תבות 'ורפואה קרובה לבוא'. בספר "אוצר אפרים" מביא בשם תלמידי הבעל שם טוב, שמישהו בא אליו בשבת פרשת ויקהל וביקש ממנו ברכה לחולה במשפחתו. אמר לו הבעל שם טוב: נאמר בפסוק: "ויקהל משה",

* המצה הנאכלת לשם מצות אכילת מצה, צריכה להיות שמורה מחמץ בשמירה יתרה, לשם מצות אכילת מצה, החל משעת הקצירה, ובדיעבד, די בשמורה רק משעת הטחינה; ומעיקר הדין, אף בשמורה רק משעת הלישה.
* מי שיש ברשותו בליל הסדר 'כזית' אחד בלבד של מצה 'שמורה' - יברך עליו 'על אכילת מצה' בסוף סעודתו, ויאכל לשם מצות אכילת מצה, ולשם אפיקומן.
* מי שאינו יכול לאכול אפילו כזית מצה, או שיש ברשותו פחות מכזית מצה בלבד - נחלקו האחרונים אם הוא פטור לגמרי מקיום המצוה, או שחובתו לאכול את מה שביכולתו לאכול.

אתמול
למדנו

באיזה מקרה מדלגים על 'יחץ' בליל הסדר?

המכונה בתורה 'לחם עוני'.
ויאכל כזית מהפרוסה לשם מצות אכילת מצה, וכזית נוסף
מהמצה השלמה, שעליה בָּרַךְ המוציא; וכן יקיים את ה'כורך'
במצה זו שעליה בָּרַךְ המוציא.

[שו"ע תפב, א, ומשנ"ב ט; ביאורים ומוספים דרשו, 9]

מי שיש ברשותו שתי מצות שלמות בלבד עבור ליל הסדר, ידלג
על 'יחץ', דהיינו, שלא יחצה את המצה בתחילת הסדר, כנהוג; כדי
שיברך 'המוציא' על 'לחם משנה' של שתי מצות שלמות.
ולאחר ברכת המוציא, לפני ברכת 'על אכילת מצה', יחצה
את אחת המצות, כדי שהברכה תחול על הפרוסה, כראוי למצה

כיצד ינהג בן חו"ל שיש ברשותו שלוש מצות שלמות בלבד עבור שני הסדרים?

ואפיקומן - יטול חלק ממצה נוספת, ויותר לסדר השני את
החלק הנותר ממנה יחד עם המצה השלמה; כיון שבשעת הדחק
ניתן להקל ולהחשיב מצה פרוסה כלחם משנה, מפני שהמצה
מכונה בתורה 'לחם עוני', ופרוסה מתאימה יותר לשמש כלחם
עוני מאשר שלמה, כנ"ל.

[שו"ע תפב, א, ומשנ"ב ח-ט]

בן חוץ לארץ שיש ברשותו שלוש מצות שלמות בלבד עבור
שני לילות הסדר - בלילה הראשון יקיים את ה'יחץ' כנהוג, ולאחר
מכן, למרות שמברך על המצות השלמות 'המוציא', ומשתמש בהן
'לחם משנה', לא יאכל מהן, אלא מהמצה הפרוסה, כדי שישארו
בידו שתי מצות שלמות לצורך הסדר השני.
אולם, אם אין די במצה הפרוסה עבור אכילת מצה, כורך,

האם ניתן לצרף מצה 'שמורה' עם מצה שאינה שמורה לצורך 'לחם משנה'?

והעושה כן, יזהר שלא יאכל מהמצה שאינה שמורה יחד
עם המצה השמורה שבה מקיים את המצוה, כיון שטעם המצה
שאינה שמורה 'מבטל' את טעם המצה השמורה הנאכלת יחד
עמו, ואינו יוצא ידי חובתו.

[ביה"ל תפב, א, ד"ה מי; ביאורים ומוספים דרשו, 14]

מי שיש ברשותו בליל הסדר מצה 'שמורה' (ראה תקציר
לאתמול) אחת בלבד, ומצות אחרות שאינן שמורות - יכול לצרף
מצה שאינה שמורה למצה השמורה לצורך 'לחם משנה', משום
שהמצה שאינה שמורה ראויה לאכילה בפסח, הגם שלא ניתן
לקיים בה את מצוות הלילה.

מהו טעם המנהג שלא לאכול מצה 'שרויה'?

ביום זה אינה אלא מדרבנן. ויש שאף נהגו להכין בשביעי של פסח מצה 'שרויה' לצורך היום השמיני, מפני שמנהג זה של אי אכילת מצה שרויה נחשב אצלם כ'חומר' ולא כ'איסור'. אולם, יש אומרים שראוי למחמירים באכילת 'שרויה' שלא להשרות מצה במים אף ללא אכילתה.

ומנהג רוב ישראל לאכול מצה שרויה, כיון שאין לחשוש לאיסור ללא סיבה שתעיד על קיומו; ובפרט במצותיהם של בני אשכנז, שהן דקות, ולא סביר שנתר בהן קמח שלא התערב בבצק. ואדרבה, יש טעם שלא להחמיר בדבר - כדי להרבות בשמחת החג, באכילת המצה באופנים שונים הכרוכים בהשרייה במים.

[משנ"ב תנח, ד; ביאורים ומוספים דרשו תנח, 12-13]

מצה שנאפתה לפני הפסח, אף אם יש בה 'משהו' חמץ, כבר 'התבטל' בתערובת, ומותר לאוכלה בפסח. אולם, בקהילות רבות נהגו שלא לאכול בפסח מצה 'שרויה', דהיינו, מצה שהושרתה במים, מחשש שמא נותר בתוך המצה מעט קמח, אשר לא נילוש כראוי ולא התערב בתוך הבצק, ועל ידי ההשרייה במים יחמיץ; ובפסח, אפילו 'משהו' חמץ אוסר את התערובת ואינו בטל בתוכה. ויש אומרים כי המנהג להחמיר באכילת מצה שרויה, כולל אף שלא להשתמש בפסח בכלי ש'בלוע' בו טעם מצה שרויה. ובמצה שהושרתה ב'מי פירות', כגון מצה שטוגנה בשמן - לא נהגו להחמיר; אך יש אומרים שרצוי להחמיר אף בכך.

ובין אלו המחמירים שלא לאכול מצה שרויה, יש המקלים בכך ביום השמיני של פסח בחוץ לארץ, משום שאיסור אכילת החמץ

הלוח היומי

ח' בסיון | רבי זלמן ב"ר טוביה רוטברג זצ"ל, ר"י בית מאיר, בעל משנת טוביה וטוב דעת

ביום זה נהגו היהודים במרוקו לערך הלוויה לדברי הגניזה שנאספו, ונקראה "תהלוכת הגניזה" תוך שירים ופיוטים, באומרם שכשם שאנו חסים על שמות הקודש כך השי"ת יחוס עלינו...

ביום זה בשנת תקצ"ד, במהלך מרד הפלאחים המוסלמים מאזור הגליל כנגד השליט מוחמד עלי, הגיעו המוסלמים לצפת ובעצת מושל העיר, החלו בפרעות קשות ונוראות ביהודי צפת ובהרס וביזה של בתיהם ורכושם ובמהלכם פצעו והרגו רבים מיהודי העיר הי"ד ורבנים רבים ובהם ר' ישראל משקלוב זצ"ל, נשבו לצורכי כופר... פרעות אלו נמשכו שלושים ושלושה ימים.

יארצייט:

תרמ"ז: רבי משה נחמיה ב"ר משולם פייביש כהניו זצ"ל, אב"ד פטרוביץ ועוד, ור"י עץ חיים, בעל שאלו שלום ירושלים, נתיבות השלום, מי מנוחות, ארץ חפץ ועוד.

תרס"ז: רבי שמואל מיכל ב"ר ישעיהו הומינר זצ"ל, ממסדי בית היתומים דיסקין, מא"ש ועוד.

תרע"ז: רבי אריה לייב ב"ר שמואל פרומקין זצ"ל, בעל תולדות חכמי י-ם, סדר רב עמרם גאון השלם ועוד.

תש"ז: רבי משה אורי ב"ר שלמה יצחק בלוי זצ"ל, מראשי העדה החרדית ואגו"י.

תשמ"ח: רבי יששכר דב ב"ר מנחם אהרן גולדשטיין זצ"ל, רו"כ שומרי החומות, רב קהילת חוג חת"ס י-ם, בעל ליקוטי הערות.

תש"ן: רבי מנחם מאניש ב"ר חיים יעקב ספרין זצ"ל, האדמו"ר מקומארנא.

תשס"ב: רבי זלמן ב"ר טוביה רוטברג זצ"ל, ר"י בית מאיר, בעל משנת טוביה וטוב דעת.

תש"ע: רבי יהושע ב"ר אהרן צבי בריסק זצ"ל, אב"ד טשעקא ור"י מהר"מ ומהרא"ץ.

זריזים מקדימים למצוות

מחלקי הזריזות שלא יחמיץ האדם את המצוה, אלא בהזדמנה לפניו או בעלותה במחשבתו, ימהר יחיש לעשותה, ולא יניח לזמן שיתרבה בינתיים, כי אין סכנה כסכנתו, שכל רגע שמתחדש, יוכל להתחדש איזה עיכוב למעשה הטוב, ואמרו (פסחים ד) "זריזים מקדימין למצוות".

(מסילת ישרים פרק ז)

כשיעלה במחשבתנו לקיים מצוה, נשתדל למהר לעשותה מיד ולא לדחותה לאחר זמן.

- * שיעורים מקוצרים על הדף היומי
- * דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום
- * ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע
- * שידורים חוזרים מאירועי סיומי הש"ס של 'דרשו'
- * סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות
- * חדש! קבלו תזכורת יומית ללימוד הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il